

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմանը հաստատված հավելված 5

2014թ. 2-րդ եռամսյակի ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՀԱՅԵԿՈՆՈՍՐԱՎԱԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԵԿՈՆՈՄՔԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակչության կողմանից հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ.. «Հայպետառանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և բվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԵԿՈՆՈՄՔԱՆԿ» ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկերում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրծատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուրիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Լ. Պետրոսյան

Ի. Մանագածե

Ռ. Հայրապետյան

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բադալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Օ. Զիջյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Դ. Ազատյան

Տարածքային կառավարման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Ռազմավարության և ոիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Տ. Մինոնյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/նասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.06.2014թ. դրությամբ կազմում է 2,333,338 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 933,335 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկն ունի 1429 բաժնետեր:

Նշանակալից նասնակիցներ

Սուրիասյան Սարիբեկ Ալբերտի 22.6 %

Սուրիասյան Խաչատրյան Ալբերտի 19.5 %

Սուրիասյան Ռոբերտ Ալբերտի 10.3 %

Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ 25.0 %

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում դեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում:
Դեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին առողիտին վճարները

Բանկի արտաքին առողիտն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին առողիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վճասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայքների, վարկային գծերի, բղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցափանց ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույթը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժնները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժութային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսարվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժութային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վճար ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում դրամ եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջքանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործուներ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործուներից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր կուտակային կենսաբոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարրերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարրերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնապես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Բանկը՝ ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք: Մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ իիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ.

Հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի իիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվորյունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահպող միջոցներից (բացառությամբ Ար-Քա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում

հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, եթե նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբետորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի դեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիերային հավելագների (մարժանների) կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնահին պրոտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վճատները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության շահույթ/վճատվ վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող արժեթղթերից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը նտաղիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույթի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած չիրացված շահույթն ու վճարը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն պահը, եթե նշված ֆինանսական ակտիվը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեգրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վճարը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ

Ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վճատվ վերաշափող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահաբաժնները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժնները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղշված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դրամական պահուստը ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մերողություն:

Վարկեր և դեբետորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հենարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ սուկոսադրույթի մեթոդ՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օայցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաշափում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործուներ: Դրական իրական արժեքը ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժության գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորող հոդվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում համաշափորեն ճանաչվում են զուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետզննան պայմանագրերով վաճառված արժեքրերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահպող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեքրեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում: Հետզննան պայմանագրով ձեռքբերված արժեքրերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում: Արժեքրերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզննան պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ակտիվի 10%-ը գերազանցող մասով ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն անորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մերող՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուած

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուածների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն:

Հրապարակող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուածների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՍՍ-ների:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ծեռք բերման օրվա դրությամբ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ստանդարտով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մերողական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներատեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճնշաշվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառմում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներատեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներատեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Չափութահարկի օրենքի» համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)` ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա

դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գննան գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած գեղչ և արտոնություն հանվում է գննան գնից:

Զեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ենելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարրերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեգրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաշահերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգիչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ,	
UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ,	8 տարի 12.5%
գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝	
տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր	
(արդինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր),	
POS տերմինալներ, մոդեմներ,	3 տարի 33.3%
Ցանցային սարքեր	5 տարի 20%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու անսարքից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարրերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Սինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով:

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Ծահութահարկի օրենքի» համաձայն : Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հոդի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Եթե տարվա ընթացքում կատարված վերանորոգման ծախսերի մեծությունը գերազանցում է ակտիվի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում վերագնահատված արժեքի) 10%-ը, ապա այս ծախսերը նույնպես ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և 10%-ը գերազանցող մասով ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարրերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (Չուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է վերականգման արժեքի գործակցի մեթոդով: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարրերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը

չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները, ինչպես նաև շահագործումից դուրս հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականության անցած ունեցվածքը, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համարվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվորյան միջոցով: Համարման արդյունքում հայտնարերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և ինտ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժնները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժնները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսարվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսարվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետզնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, բողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանաձ գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվորյուններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, եթե դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվորյուններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, եթե դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվորյուններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվորյուններ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվորյունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեգմենտային հաշվետվորյուններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեգմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեգմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեքներ

Թողարկված պարտքային արժեքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ զուգած գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսների հաշվետվորյունում տվյալ արժեքների շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Համայնքելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտարերվել են առողջտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության շրացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրագործելի է:

Ծանոթագրություն 3. «Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	22,437	32,433	33,123	65,439
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառվություններից	1,634,773	3,199,784	1,475,241	2,831,029
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեքորերից	200,751	391,685	169,341	319,530
Տոկոսային եկամուտ «Ուպո» պայմանագրերից	52,568	99,635	35,520	69,327
Այլ տոկոսային եկամուտ	200	238	42,496	59,109
Ընդամենը	1,910,729	3,723,775	1,755,721	3,344,434
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր				-
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	273,729	534,929	294,264	547,205
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	607,306	1,188,660	473,878	911,908
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից քողարկված արժեքորերի դիմաց	-	-	-	-
Տոկոսային ծախսեր «Ուպո» պայմանագրերի դիմաց	129,571	251,672	92,715	148,527
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	-	-	8,773
Ընդամենը	1,010,606	1,975,261	860,857	1,616,413
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	900,123	1,748,514	894,864	1,728,021

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարմերի տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարմերի տեսքով եկամուտներ	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Դրամարկային գործառնություններից	43,130	76,946	43,865	78,554
Հաշվարկային ծառայություններից	235,289	450,837	276,140	499,662
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	2,152	4,405	3,856	7,206
Արտարժույթով և արժեքորերով գործառնություններից	1,310	4,012	16,073	23,830
Վճարային քարտերի սպասարկումից	9,711	17,777	7,929	17,786
Այլ կոմիսիոն վճարմեր	140,192	276,630	116,927	231,692
Ընդամենը	431,784	830,607	464,790	858,730
Կոմիսիոն և այլ վճարմերի տեսքով ծախսեր				-
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարմեր	608	1,241	838	1,480
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարմեր	29,171	60,679	33,411	64,474

Երաշխիքների, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	817	834	2,309	2,513
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	13,429	25,170	35,900	46,587
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	39,673	76,812	45,591	88,816
Ընդամենը	83,698	164,736	118,049	203,870
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	348,086	665,871	346,741	654,860

* Այլ կոմիսիոն վճարների գծով ծախսերը հիմնականում կատարվել են վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարների գծով:

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից	(14,004)	(26,091)	18,126	-
պարտքային արժեթղթերից				-
ածանցյալներից	(14,004)	(26,091)	18,126	-
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	(40,716)	(18,777)	55,649	27,309
Ընդամենը	(54,720)	(44,868)	73,775	27,309
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	-			-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից	72,921	116,067	7,381	9,752
պարտքային արժեթղթերից	72,921	116,067	7,381	9,752
ածանցյալներից	-		-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-		-	-
Ընդամենը	72,921	116,067	7,381	9,752
Արտարժութային գործառնություններից	-			-
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	197,823	378,907	313,423	463,794
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	26,702	(11,850)	(155,340)	(72,379)
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	2,387	5,608	2,573	4,266
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	8	5,691	(10,605)	(9,442)
Ընդամենը	226,920	378,356	150,051	386,239
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	245,121	449,555	231,207	423,300

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական եկամուտ	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	34,436	70,454	31,332	56,506
Ֆակտորինգի ստացված եկամուտներ			-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված գուտ եկամուտներ	(1,520)	(4,351)	5,833	5,831
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեգուման հակադարձումից գուտ եկամուտներ			-	-
Այլ եկամուտներ*	12,009	80,913	7,436	13,217
Ընդամենը	44,925	147,016	44,601	75,554

Այլ եկամուտներ* -ի գոյացման հիմնական աղբյուրներից են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ»

Հազ դրամ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Սկզբնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Սկզբնական մնացորդ	3,759	3,636	4,508	5,403
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	6,384	6,507	(511)	(1,406)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	10,143	10,143	3,997	3,997
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Սկզբնական մնացորդ	874,593	817,445	940,754	662,477
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	23,245	99,756	(95,069)	146,638
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	3,092	6,119	5,416	45,511
Պահուստի օգտագործում	(37,343)	(59,733)	(37,724)	(41,249)

Վերջնական մնացորդ		863,587	863,587	813,377	813,377
Ներդրումների գծով (Ծանոթագրություն17)		01.04.2014-30.06.2014	01.01.2014-30.06.2014	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013
Սկզբնական մնացորդ		4,690	4,690		4,690
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ					
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ					
Պահուստի օգտագործում					
Վերջնական մնացորդ		4,690	4,690	-	4,690
Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)		01.04.2014-30.06.2014	01.01.2014-30.06.2014	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013
Սկզբնական մնացորդ		22,305	12,439	7,671	8,192
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ		7,852	16,698	(6,054)	(8,040)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		1,500	2,534	1,500	3,000
Պահուստի օգտագործում		(2)	(16)	(36)	(71)
Վերջնական մնացորդ		31,655	31,655	3,081	3,081
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով(Ծանոթագրություն 30)		01.04.2014-30.06.2014	01.01.2014-30.06.2014	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013
Սկզբնական մնացորդ					
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ					
Վերջնական մնացորդ		-	-	-	-
Ընդամենը գուտ մասհանումներ պահուստներին		37,481	122,961	(101,634)	137,192

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Հազ դրամ

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.04.2014-30.06.2014	01.01.2014-30.06.2014	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	802,483	1,613,043	688,956	1,362,042
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	-		119	1,752
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	675	1,182	470	470
Գործուղման ծախսեր	15,538	21,829	15,318	29,936
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	56,278	95,062	37,370	69,538
Ապահովագրության ծախսեր	17,204	32,867	13,586	24,342
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	17,880	32,160	14,136	23,786
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	39,695	100,391	37,331	77,088
Առևտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	1,377	4,838	7,510	20,122
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	27,175	51,495	25,786	54,182
Տրանսպորտային ծախսեր	25,720	48,340	20,817	42,346

Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գույն	46,143	89,314	42,227	86,117
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	33,382	53,499	20,726	40,592
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գույն ծախսեր	-	-	-	-
Այլ վարչական ծախսեր	6,878	10,353	1,728	4,256
Ընդամենը	1,090,428	2,154,373	926,080	1,836,569

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող
միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	889	892	862	852
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	281	282	252	251

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Այլ գործառնական ծախսեր				
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	826	826	316	317
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	62,500	125,000	62,500	122,500
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	69,428	109,214	42,771	81,298
Ֆակտորինգի գույն ծախսեր	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	91,180	178,295	67,568	131,337
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից	-	-	-	-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	15,456	30,210	12,095	23,784
Այլ ծախսեր	60,173	120,558	58,464	127,285
Ընդամենը	299,563	564,103	243,714	486,521

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում ներառված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ շահույթ/վնաս»

	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013
Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներից գուտ եկամուտ				
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից եկամուտ	(9,966)	(17,677)	2,563	2,563

Ծանոթագրություն 11. «Ծահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Ծահութահարկի գծով ծախս	01.04.2014 30.06.2014	01.01.2014 30.06.2014	01.04.2013 30.06.2013	01.01.2013 30.06.2013	Հազ դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	(71,006)	(71,006)	(132,596)	(134,958)	
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճամաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանում նշանակած հարկի ճշգրտումները					
Յետաձգված հարկի գծով ծախս	5,557	12,489	4,465	19,673	
Ընդամենը	(65,449)	(58,517)	(128,131)	(115,285)	

Հազ դրամ

	01.04.2014 30.06.2014	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01.01.2014 30.06.2014	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01.04.2013 30.06.2013	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01.01.2013 30.06.2013	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Ծահութը մինչև հարկումը	100,817		151,842		451,816		424,014	
Ծահութահարկ դրույքաչափը	20,163	20	30,368	20	90,363	20	84,803	20
Նարկման նապատակով Եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով								
Չհարկվող եկամուտներ	(26)	(0)	(695)	(0)	(26)	(0)	(51)	(0)
Չնվազեցվող ծախսեր	52,074	52	30,415	20	6,190	1	17,387	4
Չգնահատված հարկային վճառ			-	-		-		-
Բացասական/դրական փոխարժեքային տարբերություն	(5,341)	(5)	1,232	1	33,189	7	16,364	4
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում			-	-	-	-		-
Այլ արտոնություններ	(1,421)	(1)	(2,803)	(2)	(1,585)	(0)	(3,218)	(1)
Ծահութահարկի գծով ծախս	65,449	64.92	58,517	38.54	128,131	28.36	115,285	27.19

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

	Մնացորդ նախորդ ժամանակա- շրջանի դրույքամբ	Ֆինանսավաճա- ր արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդ հաշվետո- ժամանակաշրջա- մի դրույքամբ	Հազ դրամ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	111,732	23,672	-	135,404	
Հիմնական միջոցներ	2,326	180		2,506	
Այլ պատավադրություններ	109,406	23,492		132,898	
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(318,130)	(11,183)	44,514	(284,799)	
Վաճառքի համար նատելի արժեքներ	(266,431)		44,514	(221,917)	
Պայմանական պարտավորություններ	(6,063)	(3,725)		(9,788)	
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների	(10,716)	(10,365)		(21,081)	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(34,920)	2,907		(32,013)	
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(206,398)	12,489	44,514	(149,395)	

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.04.2014- 30.06.2014	01.01.2014- 30.06.2014	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013	Հազ դրամ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	35,368	93,325	323,685	308,729	
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահարաժեններ արտօնոյա բաժնետոմսների գծով			-	-	
Սովորական բաժնետոմսների սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթի կամ վճառի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսների կշռված միջին թիվը	35,368	93,325	323,685	308,729	
Տվյալ ժամանակաշրջանը ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսների կշռված միջին թիվը	933,335	933,335	933,335	933,335	
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.04	0.10	0.35	0.33	

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսների տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթի կամ վճառի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսների կշռված միջին թիվի հարաբերությունն է:

**13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ
կենտրոնական բանկում**

Յազ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30.06.2014	31.12.2013
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,840,017	5,440,352
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	2,265,402	3,025,936
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	5,070,932	5,002,552
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	270,000	1,270,000
Այլ պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,446,351	14,738,840

* Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները: ** ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված գումարը իրենից ներկայացնում է Արթա Վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար որպես երաշխիքային ավանդ:

**13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են
դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում**

Յազ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.06.2014	31.12.2013
Փաստաթղթեր	9,105,419	8,466,288
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,070,932	5,002,552
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիլենտ բանկերում	60,471	26,534
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիլենտ բանկերում	5,361,355	4,371,366
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,598,177	17,866,740

**Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական
կազմակերպությունների նկատմամբ»**

Յազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.06.2014	31.12.2013
ՀՀ բանկերում	60,471	26,534
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	4,445,314	2,108,038
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	913,867	2,260,384
Հաշվեգրված տոկոսներ	2,174	2,943
Ընդամենը	5,421,826	4,397,899
ՀՀ բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ	2,443,675	
Ռեպ (հետզննան) պայմանագրեր		
Այլ	295,597	716,211
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ	814,560	
Այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		71,183
Այլ	311,013	777
Հաշվեգրված տոկոսներ		4,957
Ընդամենը	3,869,802	788,171
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(23,873)	(23,873)

Հազ դրամ

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	30.06.2014	31.12.2013
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	915,808	222,250
Ռեպ (հետզնամ) պայմանագրեր	2,113,394	1,376,074
Այլ	57,678	57,473
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ	44,997	44,620
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	875,098	162,871
Հաշվեգրված տոկոսներ	5,147	6,777
Ընդամենը	4,012,122	1,870,065
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(10,143)	(3,634)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,001,979	1,866,431
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,269,734	7,028,628

**31.12.13թ. և 30.06.14թ. ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.000 ԱՄՆ դոլար (31.12.13թ.-ին 44.620 հազ. ՀՀ դրամ, 30.06.2014թ.-ին 44.997 հազ.դրամ), «Արմենիան Քարտ» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (31.12.2013թ.-ին՝ 54.557 հազ ՀՀ դրամ, 30.06.2014թ.-ին՝ 54.777 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դերիսորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 15. «Արևորային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Արևորային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	30.06.2014	31.12.2013
Աժանցյալ գործիքներ		
Սվոպ		134
Ընդամենը		134
Արևորային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ»

	Հազ դրամ
Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	30.06.2014
	31.12.2013
Վարկեր, այդ թվում՝	39,550,536
Հիփոթեքային	3,164,877
Վարկային քարտեր	2,697,144
Ֆակտորինգ	-
Նշված հողվածների գնով հաշվեգրված տոկոսներ	274,068
Ընդամենը վարկեր	42,521,748
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(863,587)
Ընդամենը գուտ վարկեր	41,658,161
	261,293
	41,511,189
	(817,447)
	40,693,742

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեգրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	30.06.2014		31.12.2013	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր և փոխատվություններ, որից	42,521,748	32,447	41,511,189	28,212
աշխատող վարկեր	41,880,700	32,253	40,972,771	28,120
արժեգրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝	641,048	194	538,418	92
ժամկետանց	40,563	140	59,390	61
վերաձևակերպված	56,074	2	60,485	2
վերաֆինանսավորված				
Ընդամենը վարկեր	42,521,748	32,447	41,511,189	28,212
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(863,587)		(817,447)	
Ընդամենը գուտ վարկեր	41,658,161		40,693,742	

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30.06.2014	31.12.2013
Պետական ձեռնարկություններ	81,671	83,305
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	17,671,702	18,864,207
Խոշոր ձեռնարկություններ	3,684,802	4,930,176
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	13,986,900	16,934,031
այդ թվում բիզնես քարտեր	78,173	59,037
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	20,774,150	18,695,097
սպառողական վարկեր	13,064,678	12,801,690
հիփոթեքային վարկեր	3,164,877	3,172,045
վարկային քարտեր	2,618,971	1,865,782
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,720,157	3,607,287
Դաշվեգրված տոկոսներ	274,068	261,293
Ընդամենը վարկեր	42,521,748	41,511,189
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ժամոթ. 7)	(863,587)	(817,447)
Ընդամենը գուտ վարկեր	41,658,161	40,693,742

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխապակցված անձագ գծով	30.06.2014	31.12.2013
հաշվեկշային մնացորդ	10,225,331	11,597,384
հետհաշվեկշային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	834,720	1,136,888
Ընդամենը	11,060,051	12,734,272
Վարկային ներդրումներ	41,658,161	40,693,742
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	27%	31%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	8,661,598	9,305,898
Տոկոսային հարաբերակցություն	128%	137%

Վարկային ներդրումներ	30.06.2014	
		Մնացորդ հազ դրամ
ԳՅՅ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,443,374	208
ԳՅՅ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՅ կառավարության վարկային ծրագիր	725,333	52
ԳՅՅ "Վերականգնվող Եներգիայի Զարգացում" ծրագիր	159,460	1
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	11,354	2
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	256,062	29
Համաֆինանսավորում	128,604	1
ՄՖԿ	25,862	2
Սևովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	114,838	10
Սևովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,270,430	55

Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	170,661	64
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության ծրագիր	39,389	6
ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	1,892,698	43
ՎԶԵԲ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	3,531,264	520
ՎԶԵԲ միկրովարկավորման ծրագիր	1,658	3
Atlantic Forfaitierungs AG վարկային ծրագիր	587,373	8
Հիփոթեքային վարկեր	3,165,587	522
այդ թվում		
ԳՀՀ	124,455	50
ՎԶԵԲ		
ՄՖԿ		
Ընդամենը	14,523,947	1,526

Վարկային ներդրումներ	31.12.2013	
	Մնացորդ հազ	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,297,482	193
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	941,046	73
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Զարգացում" ծրագիր	172,749	1
Կոմերցիանկ	2,680	2
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	26,936	2
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	526,070	38
Համաֆինանսավորում	314,979	2
ՄՖԿ	58,399	5
Սևոլյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	144,137	15
Սևոլյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,606,966	60
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	274,469	92
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության վարկային ծրագիր	65,334	7
Նոր ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	2,349,074	54
ՎԶԵԲ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	2,694,142	461
ՎԶԵԲ Միկրովարկավորման ծրագիր	10,628	13
Հիփոթեքային վարկեր՝	150,867	52
այդ թվում՝		
ԳՀՀ	129,850	48
ՎԶԵԲ	6,340	2
ՄՖԿ	14,677	2
Ընդամենը	11,635,958	1,070

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորուսների գծով պահուսները)	30.06.2014	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2013	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	4,663,863	11	7,546,671	18
Գյուղատնտեսություն	1,774,628	4	1,978,443	5
Շինարարություն	1,551,228	4	752,081	2
Տրանսպորտ և կապ	276,935	1	234,615	1
Արևոտուր	9,523,821	22	8,719,094	21
Սպառողական	15,804,148	37	12,891,853	31
Հիփոթեքային վարկեր	3,184,582	7	3,189,897	8
Սպասարկման ոլորտ	3,899,450	9	4,024,415	10
Այլ ^{Ըստ}	1,843,093	4	2,174,119	5
Ըստ		-		-
Ընդամենը	42,521,748	100	41,511,188	100

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30.06.2014	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2013	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	41,383,044	100	40,432,449	100
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*		-		-
Գերմանիա	1,049	0		-
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների				
Հաշվեգրված սոոկոսներ	274,068		261,293	
Ընդամենը	41,658,161	100	40,693,742	100

Ծանոթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Պետական արժեքներ	30.06.2014	31.12.2013
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
զանձապետական պարտատոմսեր	557,952	2,375,194
Ընդամենը պետական արժեքներ	557,952	2,375,194

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեքներ	30.06.2014	31.12.2013		
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բողոքներ				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	304,056			
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	48,820		46,576	

Կապիտալի գործիքներ		52,252		102,252
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	48,820	52,252	46,576	102,252
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)		(4,690)		(4,690)
Զուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	352,876	47,562	46,576	97,562

Հազ. դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	30.06.2014		31.12.2013	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+Բաա/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բռնարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		1,917		1,715
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,917		1,715
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	910,828	49,479	2,421,770	99,277

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները

30.06.2014թ.-ի դրությամբ

Հազ. դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակց ության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,917	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկ ային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
ԱՔՈՍ ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
Ընդամենը				54,169	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Նետօնման պայմանագրերով գրավադրված արժեքներ»

	30.06.2014		31.12.2013		Հազ դրամ
	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն	
Գրավադրված արժեքներ ՀՀ ԿԲ-ում	6,653,763	6,336,662	4,624,479	4,504,784	
Ընդամենը գրավադրված արժեքներ (ծանոթ. 17.1)	6,653,763	6,336,662	4,624,479	4,504,784	

Ծանոթագրություն 18. «Մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

	Հազ դրամ
Վերահսկվող միավորներում ներդրումների շարժը	Ներդրումներ Վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում
Մնացորդ ժամանակաշրջանի սկզբուն	245,192
Ավելացուն	
Օտարուն (վաճառք)	
Ասցիացված կազմակերպությունների գործունեությունից եկամուտ/(վճառ)	(17,677)
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վճառ)	(179)
Մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջուն	227,336

	Հազ դրամ
Վերահսկող միավորներում ներդրումներ	30.06.2014
Ասցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	227,336
Համատեղ վերահսկող միավորներում ներդրումներ	245,192
Դուստր բանկերում ներդրումներ	
Այլ դուստր բնակերություններում ներդրումներ	
Շահաբաժիններ	
Ընդամենը	227,336
	245,192

	Հազ դրամ				
Վերահսկող անձանց կապիտալում իրականացված ներդրումները					
Անձի անվանումը	Դիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
ՍԻԼ ԻՆՉՈՒՐԱՍՍ	Ապահովագրակա	ՀՀ	22/02/2000	227,336	20.0
Ընդամենը				227,336	

Ծանոթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	Հող, շենքեր	Համակ. և կայի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Վարձակ.հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբանական արժեք							
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	3,011,575	1,680,721	353,402	1,117,427	89,542	154,749	6,407,416
Ավելացում	24,660	200,270	177,310	182,984	246,465	10,218	841,907
Օտարում			(39,482)	(276)			(39,758)
Արժեզրկում	-	-					-
Վերախմբավորում	37,339	1,909		93	(37,339)		2,002
Դուրսգրում		(56,563)		(19,706)			(76,269)
Վերագնահատում	-						-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,073,574	1,826,337	491,230	1,280,522	298,668	164,967	7,135,298
Ավելացում	181,866	65,400	17,695	71,509	152,977	1,307	490,754
Օտարում			(50,404)				(50,404)
Վերախմբավորում	2,285				(2,285)		-
Դուրսգրում							-
Վերագնահատում*							-
Արժեզրկում	-	-	-				-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,257,725	1,891,737	458,521	1,352,031	449,360	166,274	7,575,648
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,269,769	1,145,209	173,570	723,524		27,830	3,339,902
Ավելացում	40,649	115,645	36,188	72,308		10,316	275,106
Այդ թվում՝ 01.04.2013- 30.06.2013	10,069	28,381	7,470	16,165		2,100	64,185
Օտարում			(30,191)	(9)			(30,200)
Դուրսգրում		(56,563)		(19,703)			(76,266)
Արժեզրկում							-
Վերախմբավորում		1,640		93			1,733
Վերագնահատում							-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,310,418	1,205,931	179,567	776,213	-	38,146	3,510,275
Ավելացում	21,599	72,779	24,384	48,057		4,388	171,207
Այդ թվում՝ 01.04.2014 - 30.06.2014	10,650	37,418	12,364	24,811		2,209	87,452
Օտարում			(34,615)				(34,615)
Դուրսգրում							-
Վերախմբավորում							-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Արժեզրկում							-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,332,017	1,278,710	169,336	824,270	-	42,534	3,646,867
Զուտ հաշվելշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,925,708	613,027	289,185	527,761	449,360	123,740	3,928,781
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,763,156	620,406	311,663	504,309	298,668	126,821	3,625,023

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ դրամ

Նոդպաթի աճվանումը	Դամակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Դեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ.գծով նախատայ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Ավելացում	1,120	1,536	-	-	-	2,656
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեգրկում	-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում		(2,002)				(2,002)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	23,199	121,999	50	14,357	-	159,605
Ավելացում	14,345	7,084				21,429
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Արժեգրկում	-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	37,544	129,083	50	14,357	-	181,034
Կուտակված մաշվածություն						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	18,684	34,896	19	4,678		58,277
Ավելացում	1,066	12,287	6	1,205		14,564
Այդ թվում՝ 01.04..2013- 30.06.2013	255	2,829	1	298		3,383
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեգրկում						-
Վերախմբավորում		(1,733)				(1,733)
Վերագնահատում						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	19,750	45,450	25	5,883	-	71,108
Ավելացում	786	5,707	2	593		7,088
Այդ թվում՝ 01.04.2014 - 30.06.2014	508	2,921	1	298		3,728
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեգրկում						-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	20,536	51,157	27	6,476	-	78,196
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						-
Դաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	17,008	77,926	23	7,881	-	102,838
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,449	76,549	25	8,474	-	88,497

30.06.2014թ.դրությամբ 207128 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագրումից դուրս հիմնական միջոցներ հանձնվել են շահագրործման:

30.06.2014թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր «Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 581 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 169 հազ.դրամ:

30.06.2014թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1159231 հազար դրամ (31.12.2013թ՝ 1166176 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

	Հազ դրամ	
	30.06.2014	31.12.2013
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	97,216	83,455
Ընդամենը	97,216	83,455
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ(ծանոթ. 7)	(27,679)	(6,098)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	69,537	77,357
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	30.06.2014	31.12.2013
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	1,142	1,186
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		
Կանխավճարներ աշխատակիցներին		47
Կանխավճարներ մատակարարներին	41,799	150,039
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	1,812	12
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	45,557	23,781
Ընդամենը	90,310	175,065
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(2,586)	(5,104)
Ընդամենը	87,724	169,961
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	151,553	191,978
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահպող ակտիվներ		
Ապացա ժամանակաշրջանի ծախսեր	67,771	62,080
Այլ ակտիվներ	36,750	22,851
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,390)	(1,235)
Ընդամենը	254,684	275,674
Ընդամենը այլ ակտիվներ	411,945	522,992

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	Հազ դրամ	
	30.06.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ		
ՀՀ բանկերի	186,597	98,115
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-hg ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	6,748	1,188
Հաշվեգոված տոկոսներ	37	38
Ընդամենը	193,382	99,341
Միջազգային վարկեր և ավանդներ, այլ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ		

Վարկեր	2,399,304	2,427,927
Ուղարկում (հետզհմնած) պայմանագրեր	2,200,000	4,000,000
Այլ		
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	1,629,120	1,622,500
Ուղարկում (հետզհմնած) պայմանագրեր	4,129,191	500,787
Այլ		
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ	2,951	2,030
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	2,221,466	2,028,260
Այլ	23,024	
Հաշվեգրված տոկոսներ	178,475	116,903
Ընդամենը	12,783,531	10,698,407
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Ընթացիկ հաշիվներ	309,471	451,674
Վարկեր և ավանդներ	6,531,546	6,176,544
Ուղարկում (հետզհմնած) պայմանագրեր		
Այլ	517,223	174,004
Հաշվեգրված տոկոսներ	63,118	52,362
Ընդամենը	7,421,358	6,854,584
Ընդամենը պահանջների բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,398,271	17,652,332

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Ծրագիր	Հազ դրամ					
	30.06.2014	31.12.2013	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի «Հիմնոթերային վարկավորման» ծրագիր	126,556	457	141,890	537		
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	2,100,000	46,013	2,100,000	38,864		
ԳՀՀ "Վերականգնվող Եներգիայի Զարգացում" ծրագիր	172,749	4,529	186,037	11,964		
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր			0	0		
Ընդամենը	2,399,305	50,999	2,427,927	51,365		

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	30.06.2014	31.12.2013
Վարկեր		39,629
Այլ	6,194	4,056
Դաշվարկված տոկոսներ		8
Ընդամենը	6,194	43,693

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.06.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	11,303,331	10,058,131
Ժամկետային ավանդներ	6,995,976	5,279,248
Ռեպո (հետզօնման) պայմանագրեր		
Այլ	16,709	25,879
Դաշվարկված տոկոսներ	34,646	40,484
Ընդամենը	18,350,662	15,403,742

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.06.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	31,502	7,241
Այլ		
Ընդամենը	31,502	7,241

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերների նկատմամբ	30.06.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	137,589	137,558
Ժամկետային ավանդներ	14,556	7,493
Այլ	3,053	2,559
Դաշվարկված տոկոսներ	11	17
Ընդամենը	155,209	147,627

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.06.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	8,846,908	9,329,533
Ժամկետային ավանդներ	20,646,458	18,156,890
Այլ	439,182	374,387
Դաշվարկված տոկոսներ	125,588	128,374
Ընդամենը	30,058,136	27,989,184

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.06.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	393,380	248,515
Ժամկետային ավանդներ	595,607	567,027
Այլ	27,555	26,193
Դաշվարկված տոկոսներ	2,653	2,247
Ընդամենը	1,019,195	843,982
Ընդամենը պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	49,620,898	44,435,469

30.06.14թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 3.698.591 հազ. ՀՀ դրամ

30.06.14թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սարեցված գումար 145.930 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտորային նպատակներով պահպող պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Առևտորային նպատակներով պահպող պարտավորություն	30.06.2014	31.12.2013
Առևտորային նպատակներով պահպող ածանցյալ գործիքներ՝		
Առևտորային նպատակներով պահպող պարտավորություն		
Սվոփ	24,726	6,740
Ընդամենը	24,726	6,740

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

		Հազ դրամ
	30.06.2014	31.12.2013
Վճարվելիք գումարներ		
Շահարբաժններ	37,608	38,558
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	15,456	13,750
Ընդամենը	53,064	52,308

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

		Հազ դրամ
	30.06.2014	31.12.2013
Այլ պարտավորություններ		
Ոչ ռեզիլիանտի շահութահարկի գծով	881	2,104
ԱԱՀ-ի գծով	2,341	2,433
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	79,663	87,071
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով		
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	441,274	351,147
Կրեղիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	32,452	35,006
Կրեղիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրման գծով		
Այլ պարտավորություններ	27,457	121,425
Մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջում	584,068	599,186

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,333,338 հազ. դրամ, այն ներառում է 933,335 հատ սովորական բաժնետոմս 2500 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր առկա չեն: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացում, կանոնադրական կապիտալի նվազում կապված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չեն կատարվել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարվել են 950 հազ. ՀՀ դրամ շահարբաժններ:

Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

		Հազ դրամ	
Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը սովորական հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական և անձանց համար)
Սուրիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	527,573	22.6	
Սուրիասյան Խաչատուր Ալբերտի	455,413	19.5	
Սուրիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	240,930	10.3	
Սուրիասյան Եղուարդ Ալբերտի	49,040	2.1	
ՎԶԵԲ	583,338	25	Ֆինանսական

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները՝ 30.06.2014թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորություն: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները՝ 30.06.2014թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորությունների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հողվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

		Հազ դրամ
	30.06.2014	31.12.2013
Զօգտագործված վարկային գներ	2,005,021	2,557,262

Տրամադրված երաշխիքներ	343,759	474,077
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	2,545,422	
Նշված հողվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)		

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ դրամ

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի		272,442
1-5 տարի		988,340
5 տարուց ավելի		11,129
Ընդամենը		1,271,911

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերները և «Բանկերի և բանկային գործունեության նախին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրինը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին առդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի դեպարտամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույթներից ելնելով:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	30.06.2014	31.12.2013
Սկզբանական մնացորդ	1,322,820	970,726
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	1,012,446	1,218,917
Բանկի բաժնետեր	71,540	105,317
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	882,315	931,482
Բանկի ղեկավար	51,076	169,529
Ղեկավարի հետ կապված անձ	7,515	12,589
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	1,038,962	866,823
Բանկի բաժնետեր	47,422	101,185
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	888,511	562,273
Բանկի ղեկավար	97,978	194,761
Ղեկավարի հետ կապված անձ	5,051	8,604
Վերջնական մնացորդ *	1,296,304	1,322,820

Հողված	30.06.2014	30.06.2013
Տոկոսային եկամուտներ	87,952	72,944

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Ցպահանջ	Ժամկետային
Մնացորդ 31.12.2013	201,833	1,385,204
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2014թ-ի 1-ին կիսամյակի/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	15,064,200	1,662,382
Բանկի բաժնետեր	303,456	162,540
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	10,880,667	919,994
Բանկի ղեկավար	831,165	274,591
Ղեկավարի հետ կապված անձ	3,048,912	305,256

Դաշվետու ժամանակաշրջանի /2014թ-ի 1-ին կիսամյակի/ ընթացքում վճարված գումարներ	14,775,004	770,797
Այլ թվում		
Բանկի բաժնետեր	308,577	94,983
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	11,184,094	195,786
Բանկի դեկավար	631,114	356,779
Ղեկավարի հետ կապված անձ	2,651,218	123,249
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)	1,168	1,582
Մնացորդը 30.06.2014	492,197	2,278,371
Տոկոսային ծախս 2014թ-1 -ին կիսամյակի կտրվածքով	1,892	71,137

Հազ դրամ

Բանկի դեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	30.06.2014	30.06.2013
Բանկի խորհրդին	60,720	48,265
Աշխատավարձ	60,720	48,265
Պարզեատրում	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին	86,289	66,462
Աշխատավարձ	86,089	66,462
Պարզեատրում	200	-
Բանկի ներքին առւղիտին	37,847	32,390
Աշխատավարձ	37,847	32,190
Պարզեատրում	-	200
Ընդամենը	184,856	147,117

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1)Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացան կամ անվերադելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2)Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում նշակել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան նորելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Զուգակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման նորելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պատեսնիշիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդիհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) նորելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում)

Ի հաշվելուն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սրբես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սրբես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները:

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտաքույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննդացման հետևանքով վարկի անհուսալի դաշնալու սցենար,
6. ընդիհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,

7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների $L\%-ի$ չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հարտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սրբես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարրեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարրեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով։ Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովման ուղղված միջոցառումներ։ Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրնան սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) Վարկային ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական,

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ։

- V ըստ տնտեսության ճյուղի,
- V ըստ տարածաշրջանի,
- V ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- V ըստ վարկերի ժամկետների,
- V ըստ գրավմերի և այլն։

5) Վարկային ռիսկի կարգավորում՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեղորացման ուղղությամբ աշխատանքները։

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում։

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիթորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն։

ՏՀԶԿ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

30.06.2014

Հազ դրամ

Դողվածի անվանումը	ԴԴ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	ՈՇ ԾԱՀԿ Էկուսիետ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,446,351				14,446,351
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	6,268,155	655,571	5,788,573	557,435	13,269,734
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված	65,224				65,224
Առևտրային նպատակով պահպող ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	41,657,112		1,049		41,658,161
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	958,389		1,917		960,306
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,336				227,336
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,653,763				6,653,763
Այլ ակտիվներ	96,245				96,245
Ընդամենը ակտիվներ	70,372,575	655,571	5,791,539	557,435	77,377,120
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	4,894,202				4,894,202
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	13,411,174	2,161,195	4,812,399	13,503	20,398,271
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	48,570,201	788,470	165,454	96,773	49,620,898
Ընդամենը պարտավորություններ	61,981,375	2,949,665	4,977,853	110,276	70,019,169
Զուտ դիրք	8,391,200	(2,294,094)	813,686	447,159	7,357,951

31.12.2013

Հազ դրամ

Դողվածի անվանումը	ԴԴ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	ՈՇ ԾԱՀԿ Էկուսիետ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,738,840				14,738,840
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2,478,491	1,740,446	2,263,547	546,143	7,028,627
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված	23,883				23,883
Առևտրային նպատակով պահպող ֆինանսական ակտիվներ			134		134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	40,693,742				40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	2,519,331		1,715		2,521,046
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	245,192				245,192
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	4,624,479				4,624,479
Այլ ակտիվներ	82,620				82,620
Ընդամենը ակտիվներ	65,438,775	1,740,446	2,265,396	546,143	69,990,760

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,720,539					2,720,539
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,952,798	2,073,371	4,624,976	1,187	17,652,332	
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,584,246	628,425	136,309	86,489	44,435,469	
Ընդամենը պարտավորություններ	54,537,044	2,701,796	4,761,285	87,676	62,087,801	
Զուտ դիրք	10,901,731	(961,350)	(2,495,889)	458,467	7,902,959	

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի
տեղաբաշխվածության.

Հազ դրամ

ՀՀ մարզեր	30.06.2014	31.12.2013
Երևան	30,731,057	31,030,578
Արարատ	447,405	427,492
Արմավիր	1,263,188	1,116,874
Կոտայք	1,888,634	1,657,113
Շիրակ	1,070,796	915,369
Լոռի	952,184	893,142
Արագածոտն	3,148,547	2,792,968
Սյունիք	945,397	767,623
Տավուշ	302,413	348,912
Գեղարքունիք	416,704	295,042
Վայոց Ձոր	391,178	348,867
Արցախ	100,659	99,762
Ընդամենը	41,658,161	40,693,741

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվների վերլուծությունը ըստ տնտեսության սեգմենտների և ռիսկայինության.

30.06.2014

Հազ դրամ

31.12.2013

Հայա դրամ

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայինության

30.06.2014

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Նսկող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Մի ցին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	41,146,309	312,695	157,636	40,472	3,320,099
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					
				401	
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների) Գերմանիա	1,049			-	
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	1,049				
5. Ընդամենը	41,147,358	312,695	157,636	40,472	3,320,500

31.12.2012

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Նսկող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Մի ցին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	40,298,266	109,297	237,969	48,210	3,264,205
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)				401	
Ուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)				-	
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին					
Վրաստան					
5. Ընդամենը	40,298,266	109,297	237,969	48,210	3,264,606

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գնով հետագա մարունակությունը վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույքերի հաշվին վարկառության պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում են այն, որ հաճածայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառության հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 30.06.2014թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 6..37%-ը: Չապահովված վարկերի գերակիշ մասը կազմում են «ՐԱՅԵԿՈՆՈՄՐՎԱՆԿ» ԲԲԸ-ում հաշվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գնուքը: Այս վարկերի գնով ռիսկը փոքր է, բանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գնուքի սահմանաշահքը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 30.06.2014թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 42,521,748 հազ. դրամ: Չաշխատող դասակարգված վարկերի ծավալը 30.06..2014թ-ի դրությամբ կազմել է 641,048 հազ. դրամ: Վարկային պորտֆելում հսկող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 0.82; 0.47 և 0.22 տոկոս:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՀՀՄՍ-ների պահանջներին:

5) 2014թ.2-րդ եռամյակում կճշված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 46 033 016 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 59 674 546 հազ. դրամ: Հակադարձ՝ ռեպո գործարքների ծավալը 2014թ. 2-րդ եռամյակում կազմել է 21 924 846 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 7 847 435 հազ. դրամ:

6) «ՀԱՅԵԿՈՆՍՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբետորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆարիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/՝ ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրամսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիթորինգ: Մոնիթորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիթորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիթորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիթորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիթորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիթորինգ:

Մոնիթորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիթորինգ (Վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիթորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ

տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վարաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՀԱՅԵԿՈՆՍՄՐԱԾԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիթորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխսկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /նատակարար, գնորդ կամ նրակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Հազ դրամ

Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Հարաբերություն
31.12.13թ				
Չաշխատող վարկեր	538,418	Ընդհանուր վարկեր	40,693,742	1.3%
30.06.14թ				
Չաշխատող վարկեր	641,048	Ընդհանուր վարկեր	41,658,161	1.5%
31.12.13թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	142,942	Ընդհանուր կապիտալ	11,063,549	1.3%
30.06.14թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	130,247	Ընդհանուր կապիտալ	10,978,645	1.2%
31.12.13թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	817,447	Ընդհանուր վարկեր	40,693,742	2.0%
30.06.14թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	863,587	Ընդհանուր վարկեր	41,658,161	2.1%
31.12.13թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	817,447	Չաշխատող վարկեր	538,418	151.8%
30.06.14թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	863,587	Չաշխատող վարկեր	641,048	134.7%
31.12.13թ				

Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-11,112	ընդհանուր վարկեր	37,869,279	0%
30.06.14թ				
Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	53,614	ընդհանուր վարկեր	41,439,958	0.1%
31.12.13թ				
Փոխհատուցումներ	88,667	վարկերից	-11,112	-797.9%
30.06.14թ				
Փոխհատուցումներ	6,119	վարկերից	53,614	11.4%
31.12.13թ				
Ըստ կայուն ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	5,198,255	Վարկերից զուտ կորուստ	-11,112	-46780.6%
30.06.14թ				
Ըստ կայուն ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	292,480	Վարկերից զուտ կորուստ	53,614	545.5%
31.12.13թ				
Վարկային ոխկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր- վարկերի գծով կուրուստ)	3,506,993	Վարկային ներդրումներ	40,693,742	8.6%
30.06.14թ				
Վարկային ոխկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր- վարկերի գծով կուրուստ)	1,694,900	Վարկային ներդրումներ	41,658,161	4.1%
31.12.13թ				
Խոշոր փոխառություններ	11,651,647	Կապիտալ	9,454,774	123.2%
30.06.14թ				
Խոշոր փոխառություններ	11,060,051	Կապիտալ	10,978,645	100.7%
Խոշոր փոխառություններ		Կապիտալ	-	

Շուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը՝ արտարժութային, տոկոսադրույթի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույթների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժութեալ ռիսկ

Արտարժութային ռիսկի և դիրքերի կառավարման

Արտարժութային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են համելիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժութային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժութային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերաբնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիմն վրա իրականացվում է արտարժութային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժութային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժութային դիրքերի և արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հաշվետու ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	XAG	Համախառն VAR
2013թ. II եռ.	905.80	209.47	494.72	172.11	39.17	251.27	2,436.29	72.57	484.01	9.03	2,692.02
2014թ. II եռ.	661.71	64.07	176.17	174.34	110.67	270.83	796.61	196.01	17.50	0.00	1,261.40
աճ/նվազում	-244.09	-145.40	-318.55	2.23	71.50	19.56	-1,639.68	123.44	-466.51	-9.03	-1,430.61

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

30.06.2014

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական նիշոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	7,508,523	5,923,959	1,013,869	14,446,351
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	443	64,781	-	65,224
Առևտրային նպատակով պահպող ֆինանսական գործիքներ	2,440,443	9,986,208	843,083	13,269,734
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	26,586,743	15,071,418	-	41,658,161
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	960,306	-	-	960,306
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,336	-	-	227,336
Հետզննան պայմանագրով գրավադրված արժեքներ	6,653,763	-	-	6,653,763
Այլ ակտիվներ	34,146	61,977	122	96,245
Ընդամենը ակտիվներ	44,411,703	31,108,343	1,857,074	77,377,120
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	12,800,323	7,576,057	21,891	20,398,271
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,198,432	25,140,628	281,838	49,620,898
Առևտրային նպատակով պահպող ֆինանսական պարտավորություն	24,726	-	-	24,726
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	-	-	-	-
Վճարվելիք գումարներ	53,064	-	-	53,064
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	149,396	-	-	149,396
Այլ պարտավորություններ	549,411	20,747	12,403	582,561
Ընդամենը պարտավորություններ	37,775,352	32,737,432	316,132	70,828,916
Զուտ դիրք	6,636,351	(1,629,089)	1,540,942	6,548,204

31.12.2013

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	8,452,850	5,163,739	1,122,251	14,738,840
Թանկարժեք նետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	23,440	-	23,883
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,017,736	3,334,445	1,676,447	7,028,628
Առևտրային նպատակով պահպող ֆինանսական գործիքներ	134	-	-	134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	25,020,568	15,673,174	-	40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	2,521,046	-	-	2,521,046
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	245,192	-	-	245,192
Հետզննան պայմանագրով գրավադրված արժեքներ	4,624,479	-	-	4,624,479
Այլ ակտիվներ	19,483	63,137	-	82,620
Ընդամենը ակտիվներ	42,901,931	24,257,935	2,798,698	69,958,564
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,705,126	6,946,426	780	17,652,332
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,352,832	19,744,080	338,557	44,435,469
Առևտրային նպատակով պահպող պարտավորություն	6,740	-	-	6,740
Ընթացիկ հարկի գույք պարտավորություն	147,359	-	-	147,359
Վճարվելի գումարներ	52,308	-	-	52,308
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	206,398	-	-	206,398
Այլ պարտավորություններ	474,405	121,554	1,467	597,426
Ընդամենը պարտավորություններ	35,945,168	26,812,060	340,804	63,098,032
Զուտ դիրք	6,956,763	(2,554,125)	2,457,894	6,860,532

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեղլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ուկու ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, Չինական յուան, ՄԱԷ դիրխամ:

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսթրալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2014թ. II եռամյակի միջին կուտակային դիսթրալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) բացասական է՝ -2,037,421.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 809,959.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով աճելով 1,227,462.0 հազ. դրամով կամ ավելի քան 2.5 անգամ, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2014թ. II եռամյակում զգայուն է եղել ըստ պարտավորությունների: Միջին կուտակային դիսթրալանսը 2014թ. II եռամյակում, նախորդ եռամյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 924,880.0 հազ. դրամով կամ 31.2%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2014թ. II եռամյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 5.2 տոկոսային կետով՝ կազմելով 96.6%՝ 2013թ. II եռամյակի 101.8% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2014թ. II եռամյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 96.6%-ը:

Ա Ակտիվների դյուրացիան 2014թ. II եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.761 տարի (2013թ.-ի II եռամյակի վերջի 0.673 տարվա դիմաց՝ աճելով 0.088 տարով կամ 13.1%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.732 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.029 տարով կամ 4.0%-ով:

Ա Պարտավորությունների դյուրացիան 2014թ. II եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.463 տարի (2013թ.-ի II եռամյակի վերջի 0.449 տարվա դիմաց՝ աճելով 0.014 տարով կամ 3.1%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.420) նշված ցուցանիշն աճել է 0.043 տարով կամ 10.2%-ով:

Ա Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2014թ. II եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.342 (2013թ.-ի II եռամյակի վերջի 0.267-ի դիմաց՝ աճելով 0.075-ով կամ 28.1%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.355) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.013-ով կամ 3.7%-ով:

Խորսադրույթով ակտիվներ և պարտավորություններ

30.06.2014

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
Տեղաբաշխված միջոցներ	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ							10,890		13,546			
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	10,890	-	13,546	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր					1,811,007		2,726,939					
Ընդամենը	-	-	-	-	1,811,007	-	2,726,939	-	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	-	-	-	(1,811,007)	-	(2,716,049)	-	13,546	-	-	-

31.12.2013

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
Տեղաբաշխված միջոցներ	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝									35,185		13,492	
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	35,185	-	13,492	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր		208,905		1,519,906		2,347,980		378,602				
Ընդամենը	-	208,905	-	1,519,906	-	2,347,980	-	378,602	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	(208,905)	-	(1,519,906)	-	(2,347,980)	-	-343,417	-	13,492	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	8.03	2.99	9.22	0.09
- միջբանկային վարկեր	14.93	3.97	13.80	
- միջբանկային ռեպո	7.94		9.19	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19.66	13.21	19.74	15.92
Առևտրային նպատակով պահպող և վաճառքի համար մատչելի	14.40		15.18	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9.26	6.27	8.98	6.76
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4.27	5.61	4.27	5.65

3) մոդելների նկարագրությունը

Արտարժութային ռիսկը

Արտարժութային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ՝ փաթեթ) համար:

Արտարժութային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդ (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժութային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժութային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը ընութագրող ժամանակային շարժերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկորյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժութային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժութային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժութային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժութային քաղաքականությունը միտված է արտարժութային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժութային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույթների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքածքի մոդելի» («GAP մոդել») և «Դյուրացիայի մոդելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույթի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույթներով,
2. տոկոսադրույթների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույթները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույթի նկատմամբ գնահատվում է «Ճեղքածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումույատիվ ճեղքածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մողելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մողելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույթի տատանմանը) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեջ արժեքը վկայում է տոկոսադրույթների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների մինյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույթի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույթների փոփոխության նկատմանը կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույթների տատանումները և դինամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովում է տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Դաշվի առնելով տոկոսադրույթների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մողելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (Ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարծ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

V Փինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,

- V հնարավոր կորուստների գնահատում,
- V հեջավորման գործիքների կիրառում,
- V ֆինանսական գործիքների գովազդ լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- V կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)` ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների

Ակարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ **սթրես թեստերի մեթոդ**, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և **ժամկետայնության ծեղզվածքների մեթոդ**, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները:

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ
3. բոլոր ցանքանց պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցանքանց պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,

5. Փիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի հստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) իրացվելիության ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի գնահատում:

2014թ-ի II եռամսյակի ընթացքում ակնթարթային և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելիության ցուցանիշներն աճել են համապատասխանաբար 10.63 և 6.87 տոկոսային կետով, իսկ մինչև 90 օր կուտակային իրացվելիության ցուցանիշը նվազել է 13.84 տոկոսային կետով:

Դաշվետու ժամանակաշրջան

30.06.2014

Հազ դրամ

Հողմածի ամվանումը	Զաշխատող		Մարմար մնացել է						Ամժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարուց	5 տարիի		
Ավտիվերի մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացողողմեր ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	14,176,351	-	-	-	-	-	270,000	14,446,351
Թանկարժե մետաղների ստանդարտազված ծովակտորներ			65,224							65,224
Պահանջման բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	0	0	5,485,296	7,470,804	-	4	-	-	313,630	13,269,734
Արևորային նպատակով պահպող ֆինանսական ակտիվներ										-
Յաճախողողմերին տրված վարկեր և փոխառվություններ	466,217	28,053		7,385,897	4,469,296	4,610,536	20,623,589	4,074,573	-	41,658,161
Արտերթեր, այլ քվում				-	48,820	107,156	2,510,848	4,897,766	276,815	7,841,405
- առևտորային նպատակով պահպող										-
- վաճառքի համար մատչելի			-	-	48,820	-	326,510	535,497	276,815	1,187,642
- միջնա մարման ժամկետը պահպող										-
- ռեպահանագործության վաճառքաված			-	-	-	107,156	2,184,338	4,362,269	-	6,653,763
Այլ պահանջմեր		91	51,661	-	80	-	-	-	44,413	96,245
Պայմանագորային պահանջմեր**										-
Ընդամենը	466,217	28,053	19,726,962	14,908,362	4,518,116	4,717,776	23,134,437	8,972,339	904,858	77,377,120
Այլ քվում										
I խմբի արտաքինություն	77,829	4,101	11,204,828	6,860,718	2,114,269	1,626,480	7,054,842	2,021,637	143,639	31,108,343
II խմբի արտաքինություն	-	-	1,282,814	574,260	-	-	-	-	-	1,857,074
Այլ քվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				10,890	13,546					24,436
Ֆիրսված տոկոսադրույթներով	466,217	28,053	45,146	13,525,658	4,507,226	4,704,146	23,134,437	8,972,339	49,479	55,432,701
Անոնկու	-	-	19,681,816	1,382,704	-	84	-	-	855,379	21,919,983
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորությունների բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	887,811	10,197,922	756,281	3,692,175	4,578,809	284,773	500	20,398,271
Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ, այլ քվում	-	-	21,159,998	7,430,645	4,307,489	12,340,073	4,251,268	129,905	1,520	49,620,898
- ցապահանջ ավանդներ	-	-	20,568,142	35,373	-	22,223	21,055	-	1,520	20,648,313
- ժամկետային ավանդներ	-	-	6,194	7,395,205	4,307,489	12,317,850	1,684,791	129,905	-	25,841,434
- այլ	-	-	585,662	67	-	-	2,545,422	-	-	3,131,151
Արևորային նպատակով պահպող պարտավորություն				24,726						24,726
Ընթացիկ հարկի գովով պարտավորություն										-
Վճարվելի գումարներ			53,064							53,064
Դետաձգված հարկային պարտավորություն					149,396					149,396
Այլ պարտավորություններ	-	-	468,106	111,767	1,534	1,154				582,561
Դետաշակեցած պայմանական պարտավորություններ	-	-	-	70,317	253,857	271,450	4,199,720	90,715	8,146	4,894,205
Պայմանագորային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	22,568,979	17,765,060	5,065,304	16,182,798	8,830,077	414,678	2,020	70,828,916
Այլ քվում										
I խմբի արտաքինություն	-	-	5,292,709	8,001,424	3,007,736	11,317,989	5,025,039	92,535	-	32,737,432
II խմբի արտաքինություն	0	0	188,377	68,825	27,871	31,060	-	-	-	316,133
«Խոշոր» պարտավորություններ			2,138,295	6,668,057	300,645	12,326	1,948,801	1,490,903		12,559,027
Այլ քվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				1,811,007	2,726,939					4,537,946
Ֆիրսված տոկոսադրույթներով	-	-	11,472,719	15,817,243	2,336,831	16,181,644	6,284,655	414,678	2,020	52,509,790
Անոնկու	-	-	11,096,260	136,810	1,534	1,154	2,545,422	-	-	13,781,180
Զուտ իրացվելիության ճեղքածք	466,217	28,053	(2,842,017)	(2,856,698)	(547,188)	(11,465,022)	14,304,360	8,557,661	902,838	6,548,204
Այլ քվում										
I խմբի արտաքինություն	77,829	4,101	5,912,119	(1,140,706)	(893,467)	(9,691,509)	2,029,803	1,929,102	143,639	(1,629,089)
II խմբի արտաքինություն	-	-	1,094,437	505,435	(27,871)	(31,060)	-	-	-	1,540,941
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(1,811,007)	(2,716,049)	13,546	-	-	-	(4,513,510)
Ֆիրսված տոկոսադրույթների համար	466,217	28,053	(11,427,573)	(2,291,585)	2,170,395	(11,477,498)	16,849,782	8,557,661	47,459	2,922,911
Կուտակային իրացվելիության ճեղքածք	466,217	494,270	(2,347,747)	(5,204,445)	(5,751,633)	(17,216,655)	(2,912,295)	5,645,366	6,548,204	

Հողվածի անվամումը	Չաշխատող		Մարմար մնացել է						Ամժամկետ	Ընդամենը
	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցպահանց	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացողունք ՀՀ ԿԲ-ում			13,468,840						1,270,000	14,738,840
Թանկարժե նետարկեց ստանդարտացված ծուլակողուներ			23,883							23,883
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			3,142,198	3,573,385		7			313,038	7,028,628
Առևտրային նպատակով պահպող ֆինանսական ակտիվներ				134						134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	339,383	40,635		9,438,992	4,568,255	4,272,300	19,107,801	2,926,376	-	40,693,742
Արժեքունք, այլ քվում				4,633,414	3,231	46,576	470,303	1,892,725	376,664	7,422,913
- առևտրային նպատակով պահպող										-
- վաճառքի համար մատչելի				8,935	3,231	46,576	470,303	1,892,725	376,664	2,798,434
- մինչև մարման ժամկետով պահպող										-
- ռեպո համայնագրով վաճառված				4,624,479						4,624,479
Այլ պահանջներ				82,620						82,620
Պայմանագրային պահանջներ**										
Ընդամենը	339,383	40,635	16,634,921	17,728,545	4,571,486	4,318,883	19,578,104	4,819,101	1,959,702	69,990,760
Այլ քվում										
I խմբի արտադրույթով	155,937	30,731	6,639,371	6,204,597	2,220,424	1,209,360	6,311,069	1,388,261	98,185	24,257,935
II խմբի արտադրույթով	-	-	2,779,529	19,169	-	-	-	-	-	2,798,698
Այլ քվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				35,185	13,492					48,677
Ֆիրսված տոկոսադրույթներով	339,383	40,635	30,585	14,072,540	4,548,240	4,315,689	19,578,104	4,819,101	-	47,744,277
Անտոկոս	-	-	16,604,336	3,662,890	23,246	3,194	-	-	1,959,702	22,253,368
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			726,507	6,515,495	1,141,231	3,973,252	4,945,319	350,028	500	17,652,332
Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ, այլ քվում	-	-	20,148,991	9,886,730	5,106,981	7,460,576	1,694,577	135,891	1,723	44,435,469
- օպահանց ավանդներ	-	-	19,302,775	74,133	184	1,487	21,055	-	1,723	19,401,357
- ժամկետային ավանդներ	-	-	4,056	9,812,597	5,106,797	7,459,089	1,673,522	135,891	-	24,191,952
- այլ			842,160							842,160
Առևտրային նպատակով պահպող պարտավորություն				6,740						6,740
Ընթացի հարկի գծով պարտավորություն						145,992				145,992
Վճարվելի գումարներ			52,308							52,308
Ճետաձգված հարկային պարտավորություն						206,398				206,398
Այլ պարտավորություններ			597,426							597,426
Ճետիաշեկշոյային պայմանական պարտավորություններ	-	-	-	526,842	957,595	1,538,792			8,113	3,031,342
Պայմանագրային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	21,525,232	16,408,965	6,248,212	11,786,218	6,639,896	485,919	2,223	63,096,665
Այլ քվում										
I խմբի արտադրույթով	-	-	4,566,507	5,981,244	6,358,753	8,445,948	1,373,674	85,934	0	26,812,060
II խմբի արտադրույթով	-	-	200,314	101,945	22,165	15,880	500	-	-	340,804
«Խոշոր» պարտավորություններ				5,043,713	156,274	1,385,127	2,788,662	486,037		9,859,813
Այլ քվում										-
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				208,905	1,519,906	2,347,980	378,602			4,455,393
Ֆիրսված տոկոսադրույթներով				10,211,967	16,005,047	6,237,849	11,775,652	6,618,699	485,919	(932) 51,334,201
Անտոկոս	-	-	11,313,265	403,918	10,363	10,566	21,197	-	3,155	11,762,464
Զետ իրացվելիության ճեղքածք	339,383	40,635	(4,890,311)	1,319,580	(1,676,726)	(7,467,335)	12,938,208	4,333,182	1,957,479	6,894,095
Այլ քվում										
I խմբի արտադրույթով	155,937	30,731	2,072,864	223,353	(4,138,329)	(7,236,588)	4,937,395	1,302,327	98,185	(2,554,125)
II խմբի արտադրույթով	-	-	2,579,215	(82,776)	(22,165)	(15,880)	(500)	-	-	2,457,894
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար				(208,905)	(1,484,721)	(2,334,488)	(378,602)	-	-	(4,406,716)
Ֆիրսված տոկոսադրույթների համար	339,383	40,635	(10,181,382)	(1,932,507)	(1,689,609)	(7,459,963)	12,959,405	4,333,182	932	(3,589,924)
Կուտակային իրացվելիության ճեղքածք	339,383	380,018	(4,510,293)	(3,190,713)	(4,867,439)	(12,334,774)	603,434	4,936,616	6,894,095	

Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ՝ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

	Հազ դրամ	Հազ դրամ
Կանոնադրական կապիտալ	30.06.2014	31.12.2013
Պահուստներ՝	2,333,338	2,333,338
Գլխավոր պահուստ	6,296,473	6,474,523
Վերագնահատման պահուստներ	5,405,133	5,405,133
Չբաշխված շահույթ (վճաս)	891,340	1,069,390
Ընդամենը կապիտալ	2,238,228	2,173,890
	10,868,039	10,981,751

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ։

Հազ դրամ

2014թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	8,240,862	1,046,908	9,287,770	53,052,950	1,118,598	14.89	12
Փետրվար	7,905,841	983,126	8,888,967	53,826,057	1,103,906	14.10	12
Մարտ	7,834,785	826,813	8,661,598	55,481,270	1,067,818	13.45	12
Ապրիլ	7,965,916	883,500	8,849,416	57,029,273	1,104,906	13.36	12
Մայիս	7,857,777	943,233	8,801,010	56,716,308	1,101,716	13.36	12
Հունիս	7,996,041	935,523	8,931,564	57,068,163	1,114,029	13.46	12

Հազ դրամ

2013թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	7,892,162	108,346	8,000,508	45,786,461	804,288	15.24	12
Փետրվար	7,754,683	102,485	7,857,168	44,917,641	696,987	15.49	12
Մարտ	7,776,466	161,007	7,937,473	48,414,080	784,597	14.44	12
Ապրիլ	7,827,139	190,711	8,017,850	50,746,695	852,560	13.86	12
Մայիս	7,842,727	231,127	8,073,854	51,998,911	819,794	13.72	12
Հունիս	7,932,096	335,505	8,267,601	51,451,990	159,292	15.66	12
Հուլիս	8,204,784	302,954	8,507,738	52,803,975	158,132	15.72	12
Օգոստոս	8,218,598	252,008	8,470,606	53,650,440	161,224	15.40	12
Սեպտեմբեր	8,261,962	240,581	8,502,543	52,501,587	896,463	14.18	12
Հոկտեմբեր	8,325,015	279,973	8,604,988	52,737,884	888,034	14.31	12
Նոյեմբեր	8,242,245	564,989	8,807,234	53,186,376	921,686	14.47	12
Դեկտեմբեր	8,214,404	1,091,494	9,305,898	54,446,360	1,074,943	14.68	12

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՍՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումնը և ներկայացնումը» պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստակամ կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորության» գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

30.06.14թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները:

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական

Բանկում.

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույթային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառութ տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն գեղջի ճշգրիտ գնահատական է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրաված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

30.06.14թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. «Ապագանաշում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

30.06.14թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

30.06.14թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ դրամ

Գրավի տեսակ	30.06.2014		31.12.2013	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	19,001,561	74,218,550	18,506,766	70,396,804
Ավտոմեքենա	4,409,097	12,874,315	3,872,395	10,663,295
Սարքավորում	274,259	697,433	354,827	597,834
Պատրաստի արտադրանք	191,684	664,000	154,891	718,000
Երաշխավորություն	9,041,578	36,847,974	7,300,346	30,736,201
Դրամական միջոցներ	816,016	1,142,182	1,432,915	2,470,653
Ուկյա իրեր	6,014,121	7,187,937	5,448,944	6,395,409
Ստամուրոս ոսկի	21,294	22,523	28,653	35,029
Պետ. արժեքություն				
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից բողարկված արժեքություն	-	-	-	-
Այլ արժեքություն	-	-	-	-
Այլ գրավ	41,707	183,548	58,518	191,998
Գրավ առկա չէ	2,710,431		4,352,934	
Ընդամենը	42,521,748	133,838,462	41,511,189	122,205,223

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարման/խախտում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալջյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ. Ազատյան

Վավերացման ամսաթիվը՝ 18 Հուլիս 2014թ.